

Sygn. akt II AKa 386/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 listopada 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku II Wydział Karny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Grażyna Świdorska - Wandor (spr.)

Sędziowie: SSA Danuta Matuszewska

SSA Witold Kuczorski

Protokolant: st. sekretarz sądowy Aleksandra Konkol

przy udziale Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej w Gdańsku Mirosława Kido

po rozpoznaniu w dniu 27 listopada 2013 r.

sprawy

G. Z.

o wydanie wyroku łącznego

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku łącznego Sądu Okręgowego w Toruniu

z dnia 5 sierpnia 2013 r., sygn. akt **II K 78/13**

I. zmienia zaskarżony wyrok w pkt. 5 w ten sposób, że obniża wymierzoną skazanemu karę łączną grzywny do 200 (dwustu) stawek dziennych;

II. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok w pozostałej części;

III. zwalnia skazanego od ponoszenia wydatków postępowania odwoławczego, obciążając nimi Skarb Państwa.;

IV. zasądza od Skarbu Państwa za rzecz adw. R. P. – Kancelaria Adwokacka w T. kwotę 147,60 (sto czterdzieści siedem 60/100) złotych brutto tytułem poniesionych kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu przed Sądem Apelacyjnym oraz kwotę 230,80 (dwieście trzydzieści 80/100) tytułem kosztów dojazdu do sądu.

UZASADNIENIE

G. Z. został skazany:

1. prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Grudziądzu z dnia 8 sierpnia 1990 roku w sprawie II K 277/90, za czyn z art. 216 d.k.k. popełniony w lutym 1990 roku, na karę roku ograniczenia wolności polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej dozorowanej pracy na cele publiczne w wymiarze 20 (dwudziestu) godzin w stosunku miesięcznym;

2. prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Grudziądzu z dnia 30 grudnia 1994 roku w sprawie II K 702/94, za czyn z art. 145 § 2 i § 3 d.k.k. popełniony w dniu 15 sierpnia 1994 roku, na karę 3 (trzech) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

3. prawomocnym nakazem karnym Sądu Rejonowego w Grudziądzu z dnia 10 września 1996 roku w sprawie II K 725/96, za czyn z art. 216 d.k.k. popełniony w dniu 14 czerwca 1996 roku, na karę 3 (trzech) miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej dozorowanej pracy na cele publiczne w wymiarze po 20 (dwadzieścia) godzin miesięcznie;

4. prawomocnym nakazem karnym Sądu Rejonowego w Grudziądzu z dnia 4 sierpnia 1997 roku w sprawie II K 242/97, za czyn z art. 215 § 1 d.k.k. popełniony we wrześniu 1996 roku, na karę 800 (ośmuset) złotych grzywny;

5. prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Grudziądzu z dnia 15 lutego 2000 roku w sprawie II K 84/00, za czyn z art. 244 k.k. popełniony w dniu 29 listopada 1999 roku, na karę grzywny w wymiarze 60 (sześćdziesięciu) stawek dziennych przy przyjęciu wysokości jednej stawki za równoważną kwocie 20 (dwudziestu) złotych;

6. prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Grudziądzu z dnia 27 września 2000 roku w sprawie II K 549/00, za czyn z art. 244 k.k. popełniony w dniu 11 kwietnia 2000 roku, na karę 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności;

7. prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Grudziądzu z dnia 7 czerwca 2001 roku w sprawie II K 330/01, za czyn z art. 244 k.k. popełniony w dniu 6 lutego 2001 roku, na karę 1 (jednego) roku i 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności;

8. prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Iławie z dnia 3 sierpnia 2007 roku w sprawie II K 350/07, za czyn z art. 56 ust. 1 i 3 w zw. z art. 66 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełniony w dniu 24 kwietnia 2007 roku, na karę roku pozbawienia wolności oraz karę 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych grzywny, przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 20 (dwudziestu) złotych;

9. prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Grudziądzu z dnia 10 listopada 2009 roku w sprawie II K 229/08, za czyny:

- z art. 306 k.k. i art. 272 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., popełniony w okresie od 14 do 26 marca 2007 roku, na karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

- z art. 273 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., popełniony w dniu 2 kwietnia 2007 roku, na karę roku pozbawienia wolności oraz karę 100 (stu) stawek dziennych grzywny, przy przyjęciu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 20 (dwadzieścia) złotych;

- z art. 233 § 1 k.k., popełniony w dniu 5 kwietnia 2007 roku, na karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

- z art. 291 § 1 k.k. i art. 306 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., popełnione w warunkach ciągu przestępstw w okresie od 16 października do 12 listopada 2007 roku oraz od 5 do 12 listopada 2007 roku, na karę roku pozbawienia wolności;

- z art. 270 § 1 k.k. i art. 272 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., popełniony w dniu 8 listopada 2007 roku, na karę 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności;

- z art. 291 § 1 k.k., popełniony w okresie od 7 do 12 listopada 2007 roku, na karę 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności, za które wymierzono karę łączną w wymiarze 3 (trzech) lat pozbawienia wolności;

przy czym wyroki opisane w punktach 8 i 9 objęte zostały wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Grudziądzu z dnia 13 września 2011 roku w sprawie II K 536/11, mocą którego wymierzono karę łączną grzywny w wysokości 120 (stu dwudziestu) stawek dziennych przyjmując jedną stawkę za równoważną kwocie 20 (dwudziestu) złotych;

10. prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Grudziądzu z dnia 23 lutego 2010 roku sprawie II K 348/08 za czyn z art. 190 § 1 k.k., popełniony w dniu 01 czerwca 2008 roku, na karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

11. prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 3 września 2010 roku, w sprawie II K 154/05, za czyny:

- z art. 55 ust. 3 i z art. 57 ust. 2 w zw. z art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 11 § 2 kk, popełniony w dniach 5-6 kwietnia 2005 roku, na karę 4 (czterech) lat i 4 (czterech) miesięcy pozbawienia wolności oraz karę 150 (sto pięćdziesiąt) stawek dziennych grzywny, przy przyjęciu iż jedna stawka dzienna równa jest 60 (sześćdziesiąt) złotych;

- z art. 62 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii, popełniony w kwietniu 2005 roku, na karę roku i 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności;

- z art. 263 § 2 k.k., popełniony w kwietniu 2005 roku, na karę roku pozbawienia wolności;

- z art. 270 § 1 k.k., popełniony w dniu 08 marca 2005 roku, na karę 5 (pięciu) miesięcy pozbawienia wolności;

- z art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii, popełniony w sierpniu 2004 roku, na karę roku pozbawienia wolności oraz karę 30 (trzydziestu) stawek dziennych grzywny, przy przyjęciu, iż jedna stawka dzienna równa jest 40 (czterdzieści) złotych;

przy czym wymierzono karę łączną 6 (sześciu) lat pozbawienia wolności oraz 160 (stu sześćdziesięciu) stawek dziennych grzywny, przy przyjęciu iż jedna stawka dzienna równa jest 60 (sześćdziesiąt) złotych;

12. prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Grudziądzu z dnia 15 marca 2012 roku sprawie II K 129/12, za czyn z art. 242 § 1 k.k., popełniony w dniu 8 lipca 2011 roku, na karę 4 (czterech) miesięcy pozbawienia wolności;

13. prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego Gdańsk - Południe w Gdańsku z dnia 26 lipca 2012 roku w sprawie II K 569/12, za czyn z art. 270 § 1 k.k. w zb. z art. 275 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., popełniony w dniu 8 grudnia 2011 roku, na karę roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania na okres 2 (dwóch) lat próby.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 5 sierpnia 2013 roku, sygn. II K 78/13:

1. na podstawie art. 569 § 1 k.p.k. i art. 85 k.k. oraz art. 86 § 1 k.k. w miejsce kar jednostkowych pozbawienia wolności orzeczonych w wyrokach:

a) Sądu Rejonowego w Iławie z dnia 3 sierpnia 2007 roku, sygn. akt II K 350/07,

b) Sądu Rejonowego w Grudziądzu z dnia 10 listopada 2009 roku, sygn. akt II K 229/08 w zakresie czynów:

- z art. 306 k.k. i art. 272 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., popełnionego w okresie od 14 do 26 marca 2007 roku,

- z art. 273 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., popełnionego w dniu 2 kwietnia 2007 roku,

- z art. 233 § 1 k.k., popełnionego w dniu 5 kwietnia 2007 roku,

c) Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 03 września 2010 roku, sygn. akt II K 154/05, wymierzono skazanemu G. Z. karę łączną 7 (siedmiu) lat i 2 (dwóch) miesięcy pozbawienia wolności;

2. na podstawie 577 k.p.k. zaliczono na poczet kary łącznej orzeczonej w punkcie pierwszym okresy zatrzymania i tymczasowego aresztowania:

- w sprawie II K 350/07 Sądu Rejonowego w Iławie od dnia 24 kwietnia 2007 roku do dnia 3 sierpnia 2007 roku,

- w sprawie II K 154/05 Sądu Okręgowego w Toruniu od dnia 6 kwietnia 2005 roku do dnia 31 stycznia 2007 roku, oraz okresy odbywania kar orzeczonych w wyroku Sądu Rejonowego w Łławie sygn. akt II K 350/07 i Sądu Rejonowego w Grudziądzu z sygn. akt II K 229/08;

3. na podstawie art. 569 § 1 k.p.k. i art. 85 k.k. oraz na podstawie art. 86 § 1 k.k. w miejsce kar jednostkowych pozbawienia wolności orzeczonych w wyrokach:

a) Sądu Rejonowego w Grudziądzu z dnia 10 listopada 2009 roku, sygn. akt II K 229/08 w zakresie:

- ciągu 2 (dwóch) przestępstw z art. 291 § 1 k.k. i art. 306 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełnionych w okresie od 16 października do 12 listopada 2007 roku oraz od 5 do 12 listopada 2007 roku,
- czynu z art. 270 § 1 k.k. i art. 272 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełnionego w dniu 8 listopada 2007 roku,
- czynu z art. 291 § 1 k.k. popełnionego w okresie od 7 do 12 listopada 2007 roku,

b) Sądu Rejonowego w Grudziądzu z dnia 23 lutego 2010 roku, sygn. akt II K 348/08 wymierzono skazanemu G. Z. karę łączną roku i 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności;

4. na podstawie art. 569 § 1 k.p.k. i art. 85 k.k. oraz na podstawie art. 86 § 1 k.k. w miejsce kar jednostkowych pozbawienia wolności orzeczonych w wyrokach:

a) Sądu Rejonowego w Grudziądzu z dnia 15 marca 2012 roku, sygn. akt II K 129/12,

b) Sądu Rejonowego Gdańsk - Południe w Gdańsku z dnia 26 lipca 2012 roku, sygn. akt II K 569/12,

wymierzono skazanemu G. Z. karę łączną roku i 2 (dwóch) miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie na podstawie art. 89 § 1 k.k., art. 69 § 1 i § 2 k.k. oraz art. 70 § 1 pkt. 1 k.k. warunkowo zawieszono na okres 2 (dwóch) lat tytułem próby;

5. na podstawie art. 569 § 1 k.p.k. i art. 85 k.k. oraz na podstawie art. 86 § 1 i § 2 k.k. w miejsce kar jednostkowych grzywny orzeczonych w wyrokach:

a) Sądu Rejonowego w Łławie z dnia 3 sierpnia 2007 roku, sygn. akt II K 350/07,

b) Sądu Rejonowego w Grudziądzu z dnia 10 listopada 2009 roku, sygn. akt II K 229/08,

c) Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 03 września 2010 roku, sygn. akt II K 154/05 wymierzono skazanemu G. Z. karę łączną grzywny w wysokości 300 (trzystu) stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 40 (czterdzieści) złotych;

6. na podstawie 577 k.p.k. na poczet kary łącznej grzywny orzeczonej w punkcie piątym zaliczono kwotę uiszczoną przez skazanego w ramach postępowania w sprawie Sądu Rejonowego w Łławie z dnia 3 sierpnia 2007 roku, sygn. akt II K 350/07;

7. na mocy art. 572 k.p.k. umorzono postępowanie w przedmiocie objęcia wyrokiem łącznym:

- wyroku Sądu Rejonowego w Grudziądzu z dnia 8 sierpnia 1990 roku, sygn. akt II K 277/90,
- wyroku Sądu Rejonowego w Grudziądzu z dnia 30 grudnia 1994 roku, sygn. akt II K 702/94,
- nakazu karnego Sądu Rejonowego w Grudziądzu z dnia 10 września 1996 roku, sygn. akt II K 725/96,
- nakazu karnego Sądu Rejonowego w Grudziądzu z dnia 4 sierpnia 1997 roku, sygn. akt II K 242/97,

- wyroku Sądu Rejonowego w Grudziądzu z dnia 15 lutego 2000 roku, sygn. akt II K 84/00,
- wyroku Sądu Rejonowego w Grudziądzu z dnia 27 września 2000 roku, sygn. akt II K 549/00,
- wyroku Sądu Rejonowego w Grudziądzu z dnia 7 czerwca 2001 roku, sygn. akt II K 330/01;

8. na podstawie art. 576 § 1 k.p.k. ustalono, iż z chwilą uprawomocnienia się wyroku łącznego, wyroki podlegające połączeniu nie podlegają wykonaniu w zakresie objętym wyrokiem łącznym;

9. zasądzono od Skarbu Państwa (Kasy Sądu Okręgowego w Toruniu) na rzecz Kancelarii Adwokackiej adwokata R. P. kwotę 318 (trzysta osiemnaście) złotych plus VAT, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu;

10. zwolniono skazanego od obowiązku ponoszenia wydatków, którymi obciąża Skarb Państwa.

Powyższe orzeczenie **zaskarżył częściowo obrońca oskarżonego** w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w pkt 1, 3 i 5 zarzucając Sądowi I instancji:

1) w zakresie pkt. 5 wyroku - naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na treść wyroku, tj. art. 443 k.p.k. poprzez ukształtowanie stawki kary łącznej grzywny (300 stawek grzywny) w ponownym wyroku łącznym w wysokości przekraczającej stawkę kary łącznej grzywny orzeczonej poprzednio w toku postępowania przed Sądem I instancji (200 stawek grzywny), pomimo braku środka zaskarżenia na niekorzyść oskarżonego, mając także na uwadze, że orzeczenie o karze w tym zakresie narusza zakaz reformationis in peius, co jest niedopuszczalne przy przyjęciu wieloaspektowej i rzetelnej analizy i oceny wszystkich realnych korzyści oraz dolegliwości dotyczących sytuacji oskarżonego w związku z tak ukształtowaną karą łączną grzywny, w tym stanowić będzie niezasadną uciążliwość w przypadku zamiany tej kary grzywny na zastępczą karę pozbawienia wolności;

2) w zakresie pkt. 1, 3 i 5 wyroku - będący skutkiem naruszenia przepisów postępowania karnego mających wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia tj.- art. 4 k.p.k. art. 7 k.p.k., art. 92 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k. w zw. z art. 574 k.p.k. - błąd w ustaleniach faktycznych, wynikający z dokonania niewłaściwej i dowolnej oceny dowodów przeprowadzonych przez Sąd I instancji, czego skutkiem było błędne zastosowanie dyrektyw wymiaru kary łącznej oraz błędna ocena osoby oskarżonego, jego właściwości i warunków osobistych, a ponadto sytuacji rodzinnej, aktualnej oceny jego zachowania w zakładzie karnym, także z uwagi na różnicowanie przez Sąd oceny osoby oskarżonego i jego postawy w kontekście wymiaru poszczególnych kar łącznych w wyroku łącznym, w zależności od dat popełnienia poszczególnych przestępstw objętych wyrokami jednostkowymi, a tym samym brak właściwej, jednolitej oceny osoby oskarżonego na dzień wydania wyroku łącznego przez Sąd, co skutkowało orzeczeniem kar łącznych w pkt. 13 i 5 wyroku łącznego w znacznej rozciągłości tj. od kary orzeczonej na zasadzie asperacji (pkt. 1 i 3 wyroku), aż do kary bliskiej zasadzie kumulacji (pkt. 5 wyroku);

3) rażąco niewspółmierność (surowość) orzeczonych w wyroku łącznym w pkt. 1, 3 i 5, wynikającą z błędnej oceny występującej pozytywnej prognozy kryminologicznej dotyczącej osoby oskarżonego, niedostatecznego uwzględnienia jego postępów w resocjalizacji i okoliczności podmiotowo-przedmiotowych popełnionych przez niego czynów, co skutkowało niezastosowaniem przez Sąd przy kształtowaniu wymiaru kar łącznych zasady absorpcji lub kary w wymiarze bliskim zasadzie absorpcji, a co w efekcie powoduje wydłużenie pobytu oskarżonego w zakładzie karnym ponad potrzebę wynikającą z dyrektyw prewencji indywidualnej i ogólnej.

W konkluzji obrońca skazanego wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wymierzenie oskarżonemu G. Z. kar łącznych orzeczonych w pkt. 1, 3 i 5 wyroku łącznego przy zastosowaniu zasady absorpcji ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku łącznego do ponownego rozpoznania i pozostawienie Sądowi I instancji decyzji co do rozstrzygnięcia o kosztach.

Ponadto wniósł o zasądzenie na jego rzecz kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej oskarżonemu G. Z. z urzędu w postępowaniu przed Sądem II instancji, powiększonych o stawkę obowiązującego podatku VAT oraz oświadczył, że koszty te nie zostały przez oskarżonego pokryte ani w całości ani w części oraz wniósł o nie obciążanie oskarżonego kosztami sądowymi za postępowanie odwoławcze z uwagi na fakt przebywania w zakładzie karnym i brak stosownych środków pieniężnych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja okazała się zasadna, jedynie częściowo tj. w zakresie naruszenia przez organ a quo przy orzeczeniu kary łącznej grzywny (w pkt 5 zaskarżonego wyroku) zasady reformationis in peius (art. 443 k.p.k.), natomiast w pozostałym zakresie była oczywiście bezzasadna, a poczynione w niej zarzuty chybione.

Podnosząc zarzut naruszenia przepisów procesowych skarżący de facto zakwestionował wysokość orzeczonych wobec skazanego „kar łącznych”, dlatego godzi się już tylko zwrócić uwagę, że ustawa traktuje jako podstawę odwoławczą tylko taką niewspółmierność kary, która ma charakter rażącej (art.438 pkt 4 k.p.k.), a która zachodzić może tylko wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary, można byłoby przyjąć, iż zachodziłaby wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzoną przez sąd pierwszej instancji, a karą jaką należałoby wymierzyć w instancji odwoławczej w następstwie prawidłowego zastosowania w sprawie dyrektyw wymiaru kary łącznej. Na gruncie art. 438 pkt 4 k.p.k. nie chodzi bowiem o każdą ewentualną różnicę w ocenach co do wymiaru kary, ale o różnicę ocen tak zasadniczej natury, iż karę dotychczasową nazwać można byłoby – również w potocznym znaczeniu tego słowa – „rażąco niewspółmierną”, to jest niewspółmierną w stopniu nie dającym się wręcz zaakceptować. Innymi słowy zarzut rażącej niewspółmierności kary, jako zarzut z kategorii ocen można zasadnie podnieść tylko wówczas, gdy orzeczona kara, jakkolwiek mieści się w granicach ustawowych, to jednak nie uwzględnia w sposób właściwy zasad związanych z wymiarem kary łącznej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 1973 r., sygn. akt III KR 254/73, OSNPG 1974, Nr 3-4, poz. 51).

Zważywszy na powyższe, nie do zaakceptowania jest twierdzenie skazanego, że orzeczone kary łączne pozbawienia wolności w pkt. 1 i 3 rażą swoją surowością. Bezsprzecznie Sąd I instancji ma ustawowo zagwarantowaną swobodę w ferowaniu wyroku, w tym kształtowania wymiaru kary. Rolą zaś Sądu odwoławczego w tym zakresie jest kontrola, czy granice swobodnego uznania sędziowskiego, stanowiącego zasadę sądowego wymiaru kary nie zostały przekroczone w rozmiarach nie dających się zaakceptować.

Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 5 sierpnia 2013 roku, w sprawie sygn. akt II K 78/13 w odniesieniu do skazanego G. Z. orzekł m. in. karę łączną 7 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności (pkt 1 zaskarżonego wyroku) oraz karę łączną roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności (pkt 3 zaskarżonego wyroku) biorąc pod uwagę okoliczności uwzględniające utrwalony w orzecznictwie pogląd, iż zastosowanie zasady absorpcji, asperacji czy kumulacji przy orzekaniu zarówno kary łącznej, jak i wydawaniu wyroku łącznego uwarunkowane jest przede wszystkim relacjami zachodzącymi pomiędzy osądzonymi czynami objętymi tym orzeczeniem. Relacje te sprowadzają się do określenia jak bliski związek przedmiotowo - podmiotowy łączy te czyny oraz w jakich odstępach czasu zostały one popełnione. Im bliższe są te relacje tym bardziej kara łączna orzeczona wyrokiem łącznym winna być zbliżona do dopuszczalnego minimum uwarunkowanego wysokością kar orzeczonych za przestępstwa objęte tym wyrokiem. Nie bez znaczenia dla intensywności tego związku pozostaje także ocena wielości czynów przestępczych, rodzaj, wielość i podobieństwo dóbr prawnie chronionych naruszonych przestępstwami dokonanymi przez skazanego. Decydujące znaczenie przy wymiarze kary łącznej ma także wzgląd na prewencyjne oddziaływanie kary, w znaczeniu prewencji indywidualnej i ogólnej. Od dawna utrwalony jest już pogląd, zarówno w doktrynie jak i w orzecznictwie Sądów Apelacyjnych, że popełnienie dwóch lub więcej przestępstw przez skazanego jest istotnym czynnikiem prognostycznym przemawiającym za orzekaniem kary łącznej surowszej od wynikających z dyrektyw absorpcji.

Odnosząc się szczegółowiej do zarzutu związanego z wymiarem kar łącznych pozbawienia wolności w punkcie 1 i 3 zaskarżonego wyroku wskazać należy stwierdzić, że:

Sąd Okręgowy łącząc kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami wskazanymi w pkt 1 zaskarżonego wyroku wymierzył skazanemu karę łączną 7 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności. Przy wymiarze tej kary Sąd Okręgowy wziął pod uwagę - mając na względzie powyższe wskazania - to, że może ją orzec w granicach od 4 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności (najwyższa z kar pozbawienia wolności podlegających łączeniu) do 11 lat i 7 miesięcy pozbawienia wolności, (jako najwyższa możliwa do łączenia kara pozbawienia wolności stanowiąca sumę kar jednostkowych podlegających łączeniu). Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, iż skazany zbiegające się przestępstwa popełnił w stosunkowo rozległej odległości czasowej (czyny objęte wyrokami Sądu Rejonowego w Iławie z dnia 3 sierpnia 2007 r. sygn. akt II K 350/07 i Sądu Rejonowego w Grudziądzu z dnia 10 listopada 2009 r. sygn. akt II K 229/08 zostały popełnione w okresie od 14 marca do 24 kwietnia 2007 r., natomiast czyny objęte wyrokiem Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 03 września 2010 r. sygn. akt II K 154/05 zostały popełnione parę lat wcześniej tj. w sierpniu 2004 r. i w okresie od 8 marca do kwietnia 2005 r.) i większość z nich godziło w różne rodzajowo dobro chronione prawem, jakim jest mienie, obrót gospodarczy, wymiar sprawiedliwości, przeciwdziałanie narkomanii. Miał Sąd ten na względzie również wielość popełnionych przez skazanego przestępstw a także wzgląd na prewencję generalną, czyli kształtowanie świadomości prawnej społeczeństwa, która wymaga, aby kara wymierzona sprawcy pozostawała w odczuciu społecznym, jako adekwatna do stopnia społecznej szkodliwości popełnionych czynów. Sąd Okręgowy nie pominął również zachowania skazanego po popełnieniu przez niego przestępstw w sprawach podlegających łączeniu w pkt 1 wyroku. Prawidłowo bowiem wskazał, że po popełnieniu przestępstwa w sprawie II K 350/07 Sądu Rejonowego w Iławie, G. Z. w okresie późniejszym dopuścił się jeszcze wielokrotnego popełnienia kolejnych przestępstw. Taka postawa skazanego - zdecydowanie negatywna, wbrew stanowisku skarżącego, w sposób oczywisty przemawiała przeciwko zastosowaniu przy wymiarze kary łącznej zasady pełnej absorpcji.

Należy zatem stwierdzić, iż wymierzona skazanemu kara łączna 7 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności (pkt 1 zaskarżonego wyroku) zbliżona w znacznym stopniu do zasady absorpcji, a więc zasady najkorzystniejszej dla skazanego uwzględnia wszystkie okoliczności mające wpływ na jej prawidłowy wymiar, w szczególności okoliczności przemawiające na korzyść skazanego.

Sąd Okręgowy łącząc kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami wskazanymi w pkt 3 zaskarżonego wyroku wymierzył skazanemu karę łączną roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności. W tym przypadku Sąd mógł wymierzyć skazanemu karę łączną w granicach od roku pozbawienia wolności (najwyższa z kar pozbawienia wolności podlegających łączeniu) do 2 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności (jako najwyższa możliwa do orzeczenia kara pozbawienia wolności stanowiąca sumę kar jednostkowych podlegających łączeniu). Przy wymiarze tej kary łącznej Sąd Okręgowy również miał na względzie cele kary w zakresie prewencji indywidualnej jak i generalnej, nadto badał bliskość podmiotowego i przedmiotowego związku między zbiegającymi się przestępstwami, a także zwartość czasową zachodzącą pomiędzy nimi. Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, że zbiegające się przestępstwa popełnione zostały przez skazanego w bliskiej odległości czasowej (czyny objęte wyrokiem Sądu Rejonowego w Grudziądzu z dnia 10 listopada 2009 r. sygn. akt II K 229/08 zostały popełnione w okresie od 16 października do 12 listopada 2007 r., natomiast czyn objęty wyrokiem Sądu Rejonowego w Grudziądzu z dnia 23 lutego 2010 r. sygn. akt II K 348/08 został popełniony 1 czerwca 2008 r.), jednakże większość z nich godziło w różne dobro chronione prawem, jakim jest mienie, obrót gospodarczy, wiarygodność dokumentów, wolność człowieka, miał też na uwadze sposób zachowania się skazanego po popełnieniu przez niego przestępstw objętych karą łączną w pkt 3 wyroku (po wydaniu wyroku w sprawie II K 348/08 Sądu Rejonowego w Grudziądzu dopuścił się kolejnych czynów karalnych), a także ich ujemne następstwa. Sąd Okręgowy mając na uwadze wskazane okoliczności mające wpływ na wymiar kary łącznej orzekł karę roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności zbliżoną do zasady absorpcji, a więc zasady najkorzystniejszej dla skazanego.

Uwzględniając powyższe okoliczności należy stwierdzić, że Sąd Okręgowy prawidłowo wymierzył skazanemu kary łączne: 7 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności (pkt 1 zaskarżonego wyroku) oraz roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności (pkt 3 zaskarżonego wyroku). Kary te, co należy podkreślić zbliżone są do ustawowego minimum i wbrew stanowisku autora apelacji nie mogą być uznane za rażąco niewspółmierne.

Wymierzone skazanemu kary łączne należało uznać za słuszne i sprawiedliwe wobec skazanego zdolne zapewnić w czasie kilkuletniej resocjalizacji zrealizowanie wszystkich celów kary przez nią wskazanych. Podkreślić należy, że autor apelacji nie wskazał takich okoliczności, które pozwalałyby uznać wymierzone skazanemu kary łączne przekraczające niewiele ustawowe minimum za rażąco niewspółmierne, nie dające się wręcz zaakceptować.

Autor apelacji powołując się na pozytywną prognozę kryminologiczną dotyczącą skazanego (jego postępy w resocjalizacji), zapomina o ilości popełnionych przez niego przestępstw, a co wskazano już powyżej - nie jest obojętne dla wymiaru kary łącznej pozbawienia wolności.

Nadto obrońca skazanego zarzucając Sądowi a quo obrazę art. 92 k.p.k. i art. 410 k.p.k. ogranicza się jedynie do ich przytoczenia bez wskazania, jakie konkretnie dowody zostały przez Sąd Okręgowy pominięte.

Jak wynika z akt sprawy Sąd Okręgowy miał na względzie opinię administracji zakładu karnego dotyczącą skazanego (k.60v, 215v), a także opinię G. Z. z (...) we W. wraz z odpisem uzyskanych przez niego ocen z Technikum Uzupełniającego dla Dorosłych przy Zakładzie Karnym we W. (k.5, 83-84, 226-227). Nie uszło uwadze organu a quo, że skazany po ponownym osadzeniu w zakładzie karnym zachowuje się poprawnie - był piętnastokrotnie nagradzany i raz karany dyscyplinarnie, osiąga bardzo dobre wyniki w nauce, wykazuje skruchę i żal z powodu popełnienia licznych przestępstw. Sąd Apelacyjny dysponował także aktualną opinią szkolną G. Z..

Należy więc stwierdzić, iż brak błędu w ustaleniach faktycznych nie pozwala na uznanie wymierzonych przez Sąd Okręgowy skazanemu kar łącznych tylko nieznacznie przekraczających ustawowe minimum, za rażące swoją surowością i by wymagały zmiany, o jaką wnosi apelacja.

W świetle całokształtu ustalonych przez Sąd I instancji okoliczności brak było jakichkolwiek podstaw do zmiany wyroku w pkt 1 i 3 w sposób proponowany w apelacji obrońcy skazanego, jak i do uchylecia zaskarżonego wyroku w tej części i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Natomiast przyznać należało rację skarżącemu, że przy ponownym rozpoznaniu sprawy organ a quo dopuścił się rażącego naruszenia prawa procesowego tj. art. 443 k.p.k., orzekając w pkt 5 zaskarżonego wyroku karę łączną grzywny w rozmiarze 300 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 40 złotych w sytuacji, gdy w poprzednim wyroku łącznym Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 26 lutego 2013 r. w sprawie II K 177/12 (uchylonym do ponownego rozpoznania na skutek apelacji wywiezionej przez obrońcę skazanego - wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 9 maja 2013 r. w sprawie II AKa 133/13) - orzeczono karę łączną grzywny w rozmiarze 200 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 60 złotych.

W tym miejscu należy jeszcze raz podnieść, iż decydując się na orzeczenie grzywny w konkretnej sprawie, sąd w pierwszej kolejności dokonuje oceny bezprawności zachowania sprawcy, co wyraża się w liczbie orzeczonych stawek (zgodnie z art. 33 § 1 k.k.), dopiero następnie, ustalając stawkę dzienną, bierze pod uwagę dochody sprawcy, jego warunki osobiste, rodzinne, stosunki majątkowe i możliwości zarobkowe (zgodnie z art. 33 § 3 k.k.). Orzekanie grzywny w systemie stawek dziennych jest dwuetapowe, przy czym etapy te są względem siebie rozłączne, co wynika z odmiennych kryteriów decydujących o liczbie stawek oraz o ich wysokości, a dolegliwość kary w stosunku do konkretnego sprawcy wyznaczana będzie przez iloczyn stawek i ich wysokości. Przyjęty zatem system umożliwia wymierzenie kary grzywny o zbliżonej dolegliwości osobie zamożnej i o względnie niskim statusie majątkowym. Kwoty kar będą się bowiem różnić, ale ich oddziaływanie indywidualno-prewencyjne pozostanie zbliżone.

Sąd Apelacyjny już w poprzednim wyroku, uchylającym pierwsze orzeczenie Sądu Okręgowego w Toruniu do ponownego rozpoznania, podkreślał, że dwuetapowy sposób wymierzania kary grzywny dotyczy również orzekania tej kary wyrokiem łącznym. Modyfikacja, jaka tutaj zachodzi, wiąże się jedynie z odmiennościami wynikającymi ze specyfiki kary łącznej. Jej wymiar wyznaczany jest bowiem w oparciu o już istniejące orzeczenia jednostkowe. Zgodnie z art. 86 § 1 k.k. kara łączna grzywny orzekana jest w granicach od najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy, nie przekraczając jednak 810 stawek dziennych grzywny (jeżeli chodzi o art. 39 § 1 k.k.s.

- 1080 stawek). Zarazem powiązania te (analogicznie do oceny bezprawności czynów przy wyrokach jednostkowych) są zagadnieniem niezależnym i rodzajowo odmiennym od określania wysokości stawki dziennej grzywny orzeczonej wyrokiem łącznym. **Wszelkie zatem zasady wiążące się z orzekaniem kary łącznej grzywny należy odnosić do liczby stawek, nie zaś ich wysokości (co wynika wprost z art. 86 § 1 k.k.).** Potwierdzeniem powyższego jest wspomniany już art. 86 § 2 k.k., nakazujący sądowi określić na nowo wysokość stawki dziennej grzywny. Wymierzając karę łączną grzywny, sąd musi mieć możliwość zachowania jej dolegliwości wynikającej ze skazań jednostkowych, tj. jeżeli szeroko rozumiana sytuacja majątkowa skazanego się zmieni, to sąd również musi mieć możliwość zmiany wysokości stawki dziennej grzywny, tak w dół, jak i w górę. Ustawodawca zastrzegł jednak, że ocena sytuacji majątkowej i rodzinnej sprawcy podejmowana w wyroku łącznym, nie może być „korzystniejsza” niż odpowiednia „najkorzystniejsza” ocena mająca miejsce przy skazaniach jednostkowych (art. 86 § 2 k.k. stanowi wszak, że „wysokość stawki dziennej nie może jednak przekroczyć najwyższej ustalonej poprzednio”).

W związku z powyższym należy dojść do wniosku, że w wyroku łącznym granice kary łącznej grzywny wymierzonej w stawkach dziennych, o których mowa w art. 86 § 1 k.k. (i art. 39 § 1 k.k.s.), wyznaczane są wyłącznie przez kryterium liczby stawek dziennych. Wysokość na nowo określonej stawki dziennej nie może jednak przekraczać najwyższej ustalonej poprzednio (art. 86 § 2 k.k.).

Biorąc powyższe pod uwagę, należy stwierdzić, iż organ a quo łącząc kary grzywny orzeczone wyrokami wskazanymi w pkt 5 zaskarżonego wyroku wymierzył skazanemu karę łączną grzywny w rozmiarze 300 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 40 zł. W tym przypadku Sąd mógł wymierzyć skazanemu karę łączną w granicach od 150 stawek dziennych (najwyższa z kar grzywny podlegających łączeniu) do 330 stawek dziennych (jako najwyższa możliwa do orzeczenia kara grzywny stanowiąca sumę kar jednostkowych podlegających łączeniu). Przy wymiarze tej kary łącznej Sąd Okręgowy również miał na względzie cele kary w zakresie prewencji indywidualnej jak i generalnej, nadto badał bliskość podmiotowego i przedmiotowego związku między zbiegającymi się przestępstwami, a także zwartość czasową zachodzącą pomiędzy nimi. Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, że zbiegające się przestępstwa nie zostały popełnione przez skazanego w bliskiej odległości czasowej (wprawdzie czyny objęte wyrokami: Sądu Rejonowego w Iławie z dnia 3 sierpnia 2007 r. sygn. akt II K 350/07 i Sądu Rejonowego w Grudziądzu z dnia 10 listopada 2009 r. sygn. akt II K 229/08 zostały popełnione w bliskiej odległości czasowej, bo w dniu 24 kwietnia i 2 kwietnia 2007 r.; to już czyny objęte wyrokiem Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 3 września 2010 r. sygn. akt II K 154/05 zostały popełnione kilka lat wcześniej, bo w sierpniu 2004 r. i w okresie 5-6 kwietnia 2005 r.), wprawdzie większość z nich godziło w podobne dobro chronione prawem, jakim jest przeciwdziałanie narkomanii, to jednak wśród nich był czyn skierowany przeciwko mieniu, miał też na uwadze sposób zachowania się skazanego po popełnieniu przez niego przestępstw objętych karą łączną w pkt 5 wyroku (po wydaniu wyroku w sprawie II K 154/05 Sądu Okręgowego w T. dopuścił się kolejnych czynów karalnych), a także ich ujemne następstwa. Sąd Okręgowy mając na uwadze trafnie wskazane okoliczności mające wpływ na wymiar kary łącznej grzywny, to jednak orzekł tę karę z naruszenie zasady reformationis in peius. Wprawdzie prawidłowo orzekł wysokość jednej stawki dziennej (kształtując ją w wysokości 40 zł), to jednak wysokość kary łącznej grzywny nie mogła przekroczyć 200 stawek dziennych, albowiem w poprzednim wyroku łącznym Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 26 lutego 2013 r. w sprawie II K 177/13, uchylonym do ponownego rozpoznania, kara łączna grzywny została w takiej wysokości orzeczona, a wyrok został zaskarżony na korzyść oskarżonego (art. 443 k.p.k.).

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok w pkt 5 w ten sposób, że obniżył wymierzoną skazanemu karę łączną grzywny do 200 stawek dziennych, w pozostałej zaś części zaskarżony wyrok, jako trafny, utrzymał w mocy (art. 437 § 2 k.p.k.).

Sąd Apelacyjny na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił skazanego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów procesu za postępowanie odwoławcze uznając, iż byłoby to dla niego zbyt uciążliwe ze względu na sytuację majątkową.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym orzeczono na podstawie § 14 ust. 5 i § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat

za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 z późn. zm.).